

SAMENWERKEN IN “MAATSCHAP”

Jos Timmermans

Inhoud

- **De T(H)V is niet meer**
- De maatschap en het nieuw ondernemingsrecht
- De maatschap en het nieuw Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen
- De maatschap en de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

De T(H)V is niet meer, enkel de maatschap blijft over

- Nieuw Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (door de Kamer goedgekeurd op 28 februari 2019, inwerkingtreding op 1 mei 2019)
- Voorgeschiedenis
- Ruimer kader is gewijzigd, belangrijker dan “naamsverandering” op zich

Inhoud

- De T(H)V is niet meer
- **De maatschap en het nieuw ondernemingsrecht**
- De maatschap en het nieuw Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen
- De maatschap en de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

De maatschap (en TV) en het nieuw ondernemingsrecht

- **Wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht**
 - Wijzigingen van o.a. het gerechtelijke wetboek, het (oud) wetboek van vennootschappen, het wetboek van economisch recht
 - In werking getreden op 1 november 2018

... het nieuw ondernemingsrecht

- **THV wordt TV**

- “Tijdelijke vennootschap”
- Onderscheid tussen handelsvennootschap en burgerlijke vennootschap afgeschaft
- Nieuw ondernemingsbegrip:
 - Elke ondernemer-natuurlijke persoon
 - Elke rechtspersoon (behalve publiekrechtelijke rechtspersoon die geen goederen of diensten aanbiedt op een markt en overheden stricto sensu)
 - Elke organisatie zonder rechtspersoon (behoudens als geen uitkeringsoogmerk en ook de facto geen uitkeringen)
- Maatschap in het Frans: “société de droit commun” wordt “société simple”

... het nieuw ondernemingsrecht

- **KBO**

- Nieuwe maatschap/TV: 1 november 2018
- Maatschap/TV van vóór 1 november 2018: 6 maanden => 30 april 2019
- Inschrijving nemen in KBO “vóór de aanvang van de activiteiten”
- Vroeger: enkel via aanvraag van eigen BTW-nummer (facultatief)
- Correcte inschrijving KBO strafrechtelijk gesanctioneerd
- Instellen van vordering: dagvaarding vermeldt ondernemingsnummer => ondernemingsnummer van maatschap/TV of van vennoten?
 - ✓ Artikel III.26 WER: uitstel om te regulariseren
 - ✓ Hervorming griffierechten: vermelding ondernemingsnummer “op straffe van nietigheid”

... het nieuw ondernemingsrecht

- **Boekhoudplicht**

- Nieuwe maatschap/TV: 1 november 2018
- Maatschap/TV van vóór 1 november 2018: 6 maanden => 30 april 2019
- Reeds: als eigen BTW-nummer, boekhouding die voldoende getailleerd is en die aangepast is aan de omvang van de activiteiten om zo de btw-regels juist te kunnen toepassen en de controle erop toe te laten
- Reeds: deel van de vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid op te nemen in de boekhouding van de vennoten (transparantie) / MvT: afzonderlijke rekeningen die de vennoten voor hun deel in hun jaarrekening opnemen

... het nieuw ondernemingsrecht

- **Boekhoudplicht**

- Nu: Dubbele boekhouding passend volgens aard en omvang van het bedrijf (vereenvoudigde boekhouding slechts tot omzet van 500.000 EUR)
- Artikel III.83 WER verankert principe dat de rekeningen van vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid in de boekhouding van de vennoten moeten worden opgenomen volgens de proportionele integratiemethode
- Niet verplicht jaarrekening neer te leggen en te publiceren (artikel III.90 WER)
- Strafrechtelijke sanctionering: vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid lijkt vergeten bij de wijziging van artikel XV.75 WER

... het nieuw ondernemingsrecht

- **U(ltimate) B(eneficial) O(wner)-register**
(centraal register van uiteindelijke begunstigten)
 - Wet 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten
 - Vennoten van maatschap te registreren in UBO-register: uiteindelijk begunstigde is een persoon die in een vennootschap (on)rechtstreeks eigenaar is van meer dan 25% van de aandelen of stemrechten
 - Uiteindelijk begunstigde is steeds natuurlijke persoon
 - Informatie te registreren via het online platform MyMinFin uiterlijk op 30 september 2019 en binnen de maand na wijziging en jaarlijks bij te werken
 - Administratieve geldboete

... het nieuw ondernemingsrecht

- **Insolventie (BOEK XX WER)**

- Wet van 11 augustus 2017 houdende invoeging van het Boek XX "Insolventie van ondernemingen", in het Wetboek van economisch recht (in werking getreden op 1 mei 2018)
- Maatschap/TV valt onder Boek XX WER (nieuw ondernemingsbegrip)
- Maatschap/TV kan failliet worden verklaard of voorwerp zijn van procedure van gerechtelijke reorganisatie
- Doortrekken van de idee dat organisaties zonder rechtspersoonlijkheid maar met uitkeringsoogmerk ondernemingen zijn

... het nieuw ondernemingsrecht

- **Insolventie (BOEK XX WER)**

- Voorheen gold als principe dat enkel de vennoten van een TV/maatschap failliet konden worden verklaard (=> ontbinding van TV/maatschap behoudens verblijvingsbeding)
- Vennoten worden in insolventieprocedure betrokken => solvabele hoofdelijk aansprakelijke vennoot met voldoende activa om het passief van de TV/maatschap te vereffenen => geen faillissement
- Faillissement van maatschap/TV impliceert niet automatisch faillissement van de vennoten
- Mogelijk dat tegelijkertijd verschillende insolventieprocedures lopen, bv. faillissementsprocedure m.b.t. maatschap/TV en een procedure van gerechtelijk reorganisatie m.b.t. veno(o)t(en)

... het nieuw ondernemingsrecht

- **Rechtbank en geschillen**

- Bevoegde rechtbank: ondernemingsrechtbank (voorheen “rechtbank van koophandel”)
- Cfr. nieuw ondernemingsbegrip is de ondernemingsrechtbank bevoegd voor geschillen tussen en tegen (facultatief) ondernemers-natuurlijke personen, rechtspersonen (behalve publiekrechtelijke rechtspersonen die geen goederen of diensten aanbiedt op een markt en overheden stricto sensu) en organisatie zonder rechtspersoon (behoudens als geen uitkeringsoogmerk en ook de facto geen uitkeringen)
- Bij in rechte treden groepering zonder rechtspersoonlijkheid ingeschreven in de KBO identificatie door ondernemingsnummer, benaming en zetel

... het nieuw ondernemingsrecht

- **Rechtbank en geschillen**

- Indien in KBO een algemeen lasthebber wordt opgenomen, kan door zijn tussenkomst de groepering zonder rechtspersoonlijkheid in rechte als eiser of verweerder optreden en in persoon verschijnen
- De groepering/alle vennoten moet(en) in rechte treden met betrekking tot gezamenlijke rechten en plichten
- HvC 6 mei 2016: een vennoot kan individueel vorderen voor zijn aandeel in het verschuldigde

... het nieuw ondernemingsrecht

- **Rechtbank en geschillen**

- Vorderingen tegen maatschap/TV: passieve hoofdelijkheid
 - Volstaat om één vennoot te dagvaarden
 - (vrijwillige) tussenkomst andere vennoten – kan opgenomen worden in maatschap/TV-overeenkomst
 - Indien de rechter het gemeenschappelijke karakter van de schuld heeft vastgelegd – medevennoten kunnen tgv het gezag van gewijsde de beslissing niet meer aanvechten
 - Vennoot die schuld heeft voldaan, kan regres nemen op zijn medevennoten

... het nieuw ondernemingsrecht

- **Rechtbank en geschillen**
 - Raad van State: alle ondernemers die een offerte indienden, moeten optreden als verzoekende partijen in beroep UDN/annulatie

Inhoud

- De T(H)V is niet meer
- De maatschap en het nieuw ondernemingsrecht
- **De maatschap en het nieuw Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen**
- De maatschap en de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

... het nieuw WVV

- De **maatschap** blijft als enige vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid behouden, maar zij kan “stil” zijn (zonder bestaan van de vennootschap of de naam van de vennoten kenbaar te maken) of “tijdelijk”

... het nieuw WVV

- **Op de maatschap toepasselijke bepalingen**
 - Deel 1 (Boeken 1-3): enkel Boek 1, Titel 1 “Vennootschap, vereniging en stichting”, Titel 2 “Inbreng” en Titel 8 “Uiteindelijke begunstigde”
 - Deel 2 (Boeken 4-8): enkel Boek 4 “De maatschap, (de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap)”

... het nieuw WVV

- **Inwerkingtreding**

- 1 mei 2019: “TV” moet opgericht als “Maatschap”
- 1 januari 2020: dwingende bepalingen van toepassing op vóór 1 mei 2019 opgerichte TV’s
- Enige relevante dwingende bepaling: benamingen en afkortingen van de vennootschapsvormen
 - Van rechtswege kwalificatie van “TV” als “maatschap”
 - Eventueel kan addendum bij de “TV”-overeenkomst gevoegd worden om er een “maatschap”-overeenkomst van te maken
 - Ook dwingend maar niet nieuw: meerhoofdigheid, inbreng, winstverdeling, geoorloofd voorwerp, verbod van Leonijns beding

... het nieuw WVV

- **De impact op samenwerking in de bouwsector**
 - “Haas, ik doop u vis”
 - Wijzigingen van het ondernemingsrecht sensu lato hebben een grotere impact

... het nieuw WVV

- **Maatschap inhoudelijk**

- Een **vennootschap** wordt opgericht bij een rechtshandeling door één of meer personen, vennoten genaamd, die een inbreng doen. Zij heeft een vermogen en stelt zich de uitoefening van één of meer welbepaalde activiteiten tot voorwerp. Een van haar doelen is aan haar vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel uit te keren of te bezorgen
- De **maatschap** is een overeenkomst waarbij twee of meer personen zich verbinden om hun inbrengen in gemeenschap te brengen, met het oogmerk het rechtstreekse of onrechtstreekse vermogensvoordeel dat daaruit kan ontstaan met elkaar te delen. Zij wordt in het gemeenschappelijk belang van de partijen aangegaan

... het nieuw WVV

- **Maatschap inhoudelijk**

- **Meerdere personen** (\Leftrightarrow eenhoofdige vennootschap)
= vennoten

- **Inbreng**

- De inbreng is de handeling waarbij een persoon iets ter beschikking stelt van een op te richten of een bestaande vennootschap, met het oogmerk vennoot te worden of zijn aandeel in de vennootschap te vergroten, en derhalve deel te nemen in de winst (geld/goed/nijverheid – in eigendom of genot)

... het nieuw WVV

- **Maatschap inhoudelijk**

- **Vermogen**

- dus ook de maatschap heeft een vermogen
 - Persoonlijke schuldeisers van de vennoten hebben enkel verhaal op het aandeel van hun schuldenaar. Zij mogen geen beslag leggen op de goederen die het vennootschapsvermogen uitmaken noch rechten daarop uitoefenen (inbrengen in genot?)
 - Schuldeisers van de maatschap kunnen verhaal uitoefenen op het volledig vennootschapsvermogen en vennoten zijn persoonlijk en hoofdelijk gehouden met hun eigen vermogen

- **Winstuitkering**

- Delen van rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel, vermogensbesparing

... het nieuw WVV

- **Maatschap inhoudelijk**

- **Intuitu personae**

- Ontbinding wanneer een vennoot “verdwijnt” (uitstapt of wil uitstappen, faillissement)
 - Verblijvingsbeding
 - Overeenkomst kan bepalen dat:
 - ✓ Een vennoot zich onder bepaalde voorwaarden mag terugtrekken zonder ontbinding
 - ✓ De vennoten aan de deelneming van een vennoot een einde kunnen stellen (te bepalen: meerderheid, redenen of met redelijke opzeggingstermijn (zonder reden))
 - ✓ Regeling uitkering waarde aandeel in WVV, als overeenkomst niets bepaalt
 - Bij wanprestatie van vennoot: vordering ontbinding enkel jegens die vennoot

... het nieuw WVV

- **Maatschap inhoudelijk**

- **Bestuur en vertegenwoordiging**

- Aanvullend recht: volledig eigen specifieke regeling is mogelijk, maar als niets geregeld, zijn voorschriften van WVV toepasselijk (niets zeggen, is dus niet altijd niets verkeerd zeggen)
 - Zonder regeling, worden vennoten geacht elkaar wederkerig de macht te hebben verleend om te besturen. Daden van bestuur door de ene vennoot verbindt de andere vennoten, tenzij een van hen zich ertegen verzet voor de handeling is verricht
 - => Geldt niet als bepaald bestuur door vennoten gezamenlijk
 - => Geldt niet als er zaakvoerder(s) zijn aangesteld

... het nieuw WVV

- **Maatschap inhoudelijk**

- **Bestuur en vertegenwoordiging**

- Aanstelling zaakvoerder(s)

- ✓ In overeenkomst of afzonderlijke akte
 - ✓ Bevoegdheid bepalen, anders algemene bestuursbevoegdheid
 - ✓ Bepalen gezamenlijk optreden, anders individueel

- Herroeping zaakvoerder

- ✓ Niet in overeenkomst: ad nutum, maar opgelet veto van zaakvoerder-vennoot
 - ✓ In overeenkomst: bij wettige redenen, bij eenparige beslissing en, indien voorzien in de overeenkomst, andere meerderheid

... het nieuw WVV

- **Maatschap inhoudelijk**

- **Bestuur en vertegenwoordiging**

- Beslissing van vennoten verenigd in vergadering
 - ✓ Alle beslissingen die de vennootschap aanbelangen of overeenkomst wijzigen
 - ✓ Eenparig, tenzij overeenkomst bepaalt bij meerderheid
 - ✓ Essentieel voorwerp van de vennootschap niet bij meerderheid te wijzigen

Inhoud

- De T(H)V is niet meer
- De maatschap en het nieuw ondernemingsrecht
- De maatschap en het nieuw Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen
- **De maatschap en de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten**

De maatschap en de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Wet van 17 juni 2016** inzake overheidsopdrachten
- Koninklijk besluit plaatsing overheidsopdrachten in de klassieke sectoren van 18 april 2017
- Koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten
- Wet van 17 juni 2013 betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten, bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten en concessies

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **“Recht” om als combinatie mee te dingen naar overheidsopdrachten (artikel 8 WOO)**
 - Combinaties van ondernemers mogen deelnemen aan OO zonder eis tot bepaalde rechtsvorm
 - Opdrachtdocumenten kunnen verduidelijken hoe combinatie moet voldoen aan de selectiecriteria maar moet op objectieve gronden gerechtvaardigd zijn en proportioneel zijn (↔ principieel recht tot vorming combinatie)
 - Voorwaarden inzake de uitvoering van de opdracht die afwijken van voorwaarden die aan een individuele opdrachtnemer worden opgelegd moeten op objectieven gronden berusten en proportioneel zijn
 - Na de gunning van de opdracht mag het aannemen van een bepaalde rechtsvorm worden vereist, voor zover nodig voor de goede uitvoering van de opdracht

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Combinatie versus maatschap**

- Wanneer voldoet combinatie aan de voorwaarden van maatschap:
 - ✓ Bij indienen aanvraag tot deelneming
 - ✓ Bij indienen offerte
 - ✓ Bij gunning van de opdracht
 - ✓ Bij aanvang van de uitvoering
- Voorafgaand: verbintenis onderling en t.o.v. aanbestedende overheid om maatschap op te richten bij gunning + ontwerpovereenkomst als bijlage

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Waarom combinatie**

- deelname aan OO met omvang en/of vereisten waaraan individuele ondernemer niet kan voldoen
- Individuele ondernemer kan alleen niet voldoen aan de kwalitatieve selectiecriteria en/of de vereiste erkenning en/of zal onvoldoende scoren op de gunningscriteria
- Doel regelgeving is OO open stellen voor zo groot mogelijke mededinging

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Erkenning van aannemers**

- (Wet van 20 maart 1991)**

- Voldoende dat één deelgenoot vereiste klasse en (onder)categorie heeft (art. 11 Wet)
 - Als twee of meer deelgenoten erkend zijn in dezelfde klasse en (onder)categorie wordt de combinatie geacht de vereiste erkenning te bezitten voor de in de onmiddellijk hogere klasse ingedeelde werken van die categorie of ondercategorie (niet voor klasse 1)

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Kwalitatieve selectie**

- Combinatie kan zich beroepen op de draagkracht van:
 1. De deelnemers aan de combinatie
 2. Andere entiteiten
- AO kan eisen dat kritieke taken door de inschrijver of een deelnemer van de combinatie worden uitgevoerd
- Beroep op referenties inzake onderwijs- en beroepskwalificaties of andere "pertinente beroepservaring" (quid), enkel wanneer de entiteit de werken waarvoor de draagkracht is vereist zelf uitvoert

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Kwalitatieve selectie**

- Kandidaat/inschrijver toont ten behoeve van AO aan dat hij zal beschikken over de nodige middelen, door overlegging van een verbintenis van deze entiteiten (art. 73 KB Plaatsing)
- Geldt voorwaarde ook voor combinatie t.a.v. draagkracht van haar deelnemers
 - => Verbintenis van actieve inzet van de deelnemers van de combinatie lijkt overbodig want deelnemers verbinden zich rechtstreeks (en hoofdelijk) t.o.v. de AO
 - => Voorzichtigheidshalve bijvoegen, maar kan opgenomen worden in maatschap-overeenkomst of verbintenis tot oprichting hiervan

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Kwalitatieve selectie**

- Hoeveel deelnemers/andere entiteiten om vereist niveau inzake geschiktheid te behalen

=> In principe onbeperkt, maar aanbestedende overheid kan eisen dat:

- ✓ Eén deelnemer bepaalt minimumniveau levert
- ✓ Bekwaamheid door beperkt aantal deelnemers wordt geleverd

- Referentie van werken uitgevoerd in een andere combinatie

=> referentie ten belope van daadwerkelijk en concreet aandeel dat deelnemer heeft uitgevoerd

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Uitsluitingsgronden**

- Verplichte uitsluitingsgronden / verplichte uitsluitingsgrond i.v.m. fiscale en sociale schulden / facultatieve uitsluitingsgronden
- Individueel toepasselijk op alle deelnemers van een combinatie

=> AO eist dat entiteit met verplichte uitsluitingsgrond of die niet voldoet aan een toe te passen selectie criterium wordt vervangen, en kan eisen dat entiteit met niet-verplichte uitsluitingsgrond wordt vervangen.

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Uniform Europees Aanbestedingsdocument**
 - Voor Europese opdrachten moeten alle deelnemers combinatie en alle onderaannemers UEA invullen/indienen !!!substantiële onregelmatigheid!!!

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Offerte en ondertekening ervan**

- Elke deelnemer van combinatie moet geïdentificeerd worden met benaming, rechtsvorm, nationaliteit, maatschappelijke zetel en ondernemingsnummer (art. 78 KB Plaatsing)
- Aanduiding wie combinatie vertegenwoordigd (UEA)
- (Elektronische) ondertekening
 - ✓ Door elk lid van de combinatie
 - ✓ Tenzij met volmachten wordt gewerkt (voorafgaand aan de indiening, vanwege persoon bevoegd om offerte te ondertekenen en mits bewijs)
 - ✓ Wat? Indieningsrapport
 - ✓ Hoofdelijke verbintenis

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Incidenten inzake de vorming en de samenstelling van de combinatie in de loop van de plaatsingsprocedure**
 - Verbod deelname aan meerdere combinaties of deelname aan combinatie en afzonderlijk inschrijven
 - Wel mogelijk: deelname aan combinatie voor een perceel en aan andere combinatie of afzonderlijk inschrijven voor ander perceel
 - Wel mogelijk: deelname aan combinatie en onderaannemer, incl. beroep op draagkracht (RvS 2 maart 2010, nr. 201.454), maar altijd toets aan verbod inzake mededingingsvertekenende afspraken

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Incidenten in de loop van de plaatsingsprocedure**
 - De opdrachtdocumenten kunnen toestaan dat de offerte wordt ingediend door een combinatie bestaande uit een geselecteerde en één of meer niet geselecteerde personen, dus:
 1. Geselecteerde persoon en een niet-geselecteerde persoon vormen een combinatie
 2. Geselecteerde combinatie wordt uitgebreid met één of meer niet-geselecteerde personen
 - Opdrachtdocumenten kunnen het gezamenlijk indienen van een offerte door meerdere geselecteerden beperken of verbieden, om voldoende mededinging te waarborgen

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Incidenten in de loop van de plaatsingsprocedure**

- Uittreden/wegvallen of vervangen van deelnemer na indienen offerte
 - ✓ Principieel: combinatie AB of ABD i.p.v. ABC is niet geselecteerde en dus is gunning aan deze combinatie niet mogelijk
 - ✓ Substantiële wijziging identiteit combinatie en offerte
 - ✓ Eventuele uitzondering: om voldoende concurrentie te waarborgen en de gewijzigde combinatie blijft voldoen aan de selectievoorwaarden

... de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten

- **Incidenten in de loop van de uitvoering**

- Uittreden/wegvallen of vervangen deelgenoot tijdens uitvoering

- ✓ Combinatie is niet langer combinatie waaraan opdracht werd gegund.

- ✓ AUR: geen specifieke regeling voor combinaties, maar nieuwe opdrachtnemer die in plaats komt van oorspronkelijke is wezenlijke wijziging van opdracht die noodzaakt tot nieuwe plaatsingsprocedure (art. 38/6 AUR)

- ✓ HvJ C-161/13: wijziging samenstelling combinatie is wezenlijk als wordt geraakt aan essentieel element van de gunningsbeslissing

VRAGEN?

@ info@blockeel-timmermans.be

TEL/FAX T +32 [0]53 40 00 10

KANTOREN Leo de Béthunelaan 46 - 9300 **Aalst**

www.blockeel-timmermans.be

F +32 [0]53 39 79 60

P. Vanderscheldenstraat 32A - 9700 **Oudenaarde**